

ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Важливим показником розвитку правової системи України та її іміджу у сфері міжнародного співробітництва є не тільки ефективна робота внутрішнього масштабу, але й рівень виконання покладених зобов'язань та домовленостей. Це безумовно є вагомим для нашої держави, адже означатиме, що її незмінним пріоритетом залишаються захист та гарантування прав, свобод, інтересів громадян, що у свою чергу посилюватиме довіру міжнародного товариства до спроможності співпраці.

Ратифікувавши у 1997 році Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. [3] та протоколи до неї, Україна, передусім, зобов'язалася гарантувати кожному, хто перебуває під її юрисдикцією, права і свободи, визначені у Конвенції та цих протоколах. Крім того, обов'язкове виконання рішень ЄСПЛ – важливий принцип внутрішньої та зовнішньої діяльності держави в сфері захисту прав людини, проте як свідчить статистика, Україна входить у першість держав, які ці рішення не виконують або ж виконують, проте не своєчасно.

Дискусійні питання виконання рішень Європейського суду з прав людини, проблеми його правового забезпечення досліджені в наукових працях таких вчених, як: Кочура О. О., Садова Т. С., Скомороха В. О., Ляшенко Н. А., Курдюков Д. Г. та інших. В своїх дослідженнях науковці також викладають пропозиції вдосконалення механізму виконання рішень Суду.

Метою статті є виявлення та аналіз проблемних аспектів процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні.

Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини з боку органів державної влади України головним чином регулюється Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. Відповідно до ст. 1 цього Закону, під виконанням рішень розуміється виплата стягувачеві відшкодування і прийняття додаткових заходів індивідуального характеру, а також вжиття заходів загального характеру [1].

Як зазначає науковець Н. Севастьянова, заходи індивідуального характеру полягають у виплаті заявнику справедливої сатисфакції, присудженої Європейським судом, та відновлення, наскільки це можливо, попереднього юридичного стану, який заявник мав до порушення Конвенції (*restitutio in integrum*). Заходи загального характеру полягають у вчиненні дій, спрямованих

на усунення причини, що стала підставою звернення до Європейського суду, з метою забезпечення додержання державою положень Конвенції, порушення яких встановлене рішенням, забезпечення усунення недоліків системного характеру, які лежать в основі виявленого Європейським судом порушення. Такими заходами у більшості випадків є внесення змін до чинного законодавства та практики його застосування; внесення змін до адміністративної практики; забезпечення юридичної експертизи законопроектів та інші заходи, які унеможливають подальші порушення Конвенції та забезпечують максимальне відшкодування наслідків порушень, які вже мали місце [6, с.313-314].

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження», рішення ЄСПЛ виконується Державною виконавчою службою України [2]. Механізм виплати стягнення закріплено в ст. 8 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», відповідно до якої виплата стягувачеві відшкодування має бути здійснена у тримісячний строк з моменту набуття рішенням ЄСПЛ статусу остаточного або у строк, передбачений у самому рішенні ЄСПЛ. У разі порушення такого строку на суму відшкодування нараховується пеня [1].

Протягом одного місяця від дня відкриття виконавчого провадження за рішенням ЄСПЛ Орган представництва надсилає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, постанову про відкриття виконавчого провадження та необхідні для виконання рішення документи. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, протягом 10 днів від дня надходження документів здійснює списання на вказаний стягувачем банківський рахунок, а в разі його відсутності – на депозитний рахунок державної виконавчої служби коштів з відповідної бюджетної програми Державного бюджету України. Порядок збереження коштів на депозитному рахунку державної виконавчої служби визначається Законом України «Про виконавче провадження» [5, с. 52].

Таким чином можна побачити, що подібна практика бюджетного фінансування не відповідає вимогам європейського судочинства та позбавляє громадян України можливості отримувати своєчасно та в повному обсязі відшкодувань передбачених у рішенні ЄСПЛ.

Ще однією великою проблемою є те, що сума коштів, яка закладається в бюджет на виконання рішень закордонних юрисдикційних органів є насправді мізерною. Звичайно, говорити про достатнє фінансування сьогодні неможливо, але свідоме зменшення видатків на виконання рішень ЄСПЛ, свідчить чи то про неможливість їхнього виконання чи про небажання.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що в Україні питання виконання рішень ЄСПЛ потребує доопрацювання. Зазначені

проблеми свідчать про нагальну необхідність створення усіх можливих організаційних та правових умов щодо своєчасного виконання рішень Суду, що, у свою чергу, сприяло б розвитку України у контексті зближення із європейською спільнотою.

Література

1. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України № 3477-IV від 23.02.2006. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
2. Про виконавче провадження: Закон України № 1404-VIII від 02.06.2016. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
3. Конвенція Ради Європи про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
4. Коломієць Н. Деякі проблемні аспекти виконання рішень Європейського суду з прав людини, винесених проти України / Юридичний журнал. — 2009. — № 7. С. 20-22.
5. Коруц У. З. Окремі питання виконання рішень Європейського суду з прав людини / У. З. Коруц // Актуальні проблеми правознавства. - 2016. - Вип. 1. - С. 49-53.
6. Севостьянова Н.І. Виконання рішень Європейського суду з прав людини як форма імплементаційних процесів / Н. І. Севостьянова // Актуальні проблеми держави і права. - 2010. - Вип. 52. - С. 310-315.

УДК 159.9

Уруська Л., Коваль О. Є.,
Тернопільський національний економічний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ МОЛОДІ

У сучасному світі стрімкими темпами розвиваються комунікаційні технології. Використання засобів комунікації, зокрема потужної мережі Інтернет, як основного глобального інформаційного ресурсу, зацікавлює усі верстви населення, незалежно від статі, віку, чи соціального статусу. У той же цей час існує проблема неконтрольованого використання Інтернет-мережі, яка призводить до загрози знецінення реальності, гармонійному розвитку особистості, змінення системи цінностей, мрій та мотивів, що у свою чергу позначаються на процесі життєвого планування та психічного здоров'я загалом.